

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, Piața Mare Nr. 25
Horizontul redacțiunii se va
păstra. — Mănușirea se va
face în avans.
INSTRATE se primesc în Admi-
nistrațiunea în Brașov și în ar-
mătorele Brașov de următorii:
In Viena: M. Döller, Zimvora
Schick, Rudolf Hess, A. Oppolzer
Nachfolger; Anton Oppolzer, J.
Zimmerer. In Budapesta: A. Y.
Goldberger, Akstian Bernat. In
București: Agence Haas, Su-
cursale de Roumanie; In Hano-
i: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seră
garmond pe o coloană 8 or, ni-
său, timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarifă și în avans.
Reclame pe pagina a 8-a o
seră 10 or, sau 50 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 275.

Brașov, Vineri 12 (24) Decembrie

1897.

Nesațul șoviniștilor.

Nu putem lăsa neremarcat un pasagiu foarte caracteristic din articolul lui „Budapesti Hirlap” privitor la băncile românești, al cărui cuprins l'am făcut cunoscut cetitorilor în numărul de alaltăieri al fôiei noastre.

Dupăce fôia ungerescă se plânge, că cu ajutorul băncilor anumți fruntași ai noștri „domineză în ținuturile locuite de Români pe totă linia și întreg orizontul politic”, adaugă: „pe când cei cu sentimente maghiare numai cu încordare extra-ordinară, séu cu aparatul oficial și de sigur cu jertfe mai mari de bani sunt în stare să ducă la victorie pe candidații lor”.

În acest pasagiu se cuprinde esența nu numai a articolului fôiei memorate, ci am puté dice, că a tuturor scrierilor, ce au apărut și apar șilnic în presa ungerescă contra institutelor noastre de bani. Ceea ce-i dore este împrejurarea, atât de clar exprimată în pasagiul de mai sus, că pe poporul român numai prin forță și corupțiunii îl mai pot face din când în când să voteze în favorul lor, căci pe cât timp îi mai rămâne o umbră de libertate individuală, pe cât timp nu i se va răpi din gură și ultima bucată de pâne, el nu intră și nu va intra în castrele adversarilor séi. Haid' deci să-i răpim din gură și această bucată de pâne, căci fômea îl va sili atunci să se plece de bună voiă și nu vom mai fi nevoiți nici să sacrificăm bani pentru corumperea lui, nici să recurgem la forța aparatului administrativ!

Așa își fac socotéla despoții stăpânitori ai țilei și, fiind-că instituturile noastre de bani prin însa-și natura lor sunt mai mult séu mai puțin un scut pentru libertatea individuală a poporului român, e lucru de sine înțeles, că ele forméză un spin în ochii adversarilor noștri.

Dér instituturile noastre de bani, mică mară, cum le avem, sunt înființate din averea privată a cetățenilor români și constituie, prin urmare, o avere privată și inalienabilă a acestora. Cum și pe ce cale crede deci „Budapesti Hirlap”, că statul maghiar este în stare și are și curaj de-ajuns pentru a da pept cu acțiunea și cu politica financiară a politicilor români?”

Scim și noi, că „statul maghiar”, așa cum îl înțeleg șoviniștii unguri, e capabil de multe nădrăvănii. Am simțit-o acésta și o simțim în fă-care și. Dér totuși, fiind-că „statul maghiar” se află în Europa, unde cel puțin pe față nu mai domnesce forța pumnului, nu ne vine a crede, că el va avé curajul să ducă vre-odată lucrurile la estremul dorit de „Budapesti Hirlap”.

Este adevărat, că apetitul cresce mâncând și astfel nu-i mirare, decât cei ce au isbutit așa ușor să tragă dungă aprôpe peste toate drepturile noastre naționale, par a căpéta acum

pofta de-a se atinge și de drepturile și libertățile individuale. Vorba e însă, că acésta e o poftă prea din cale afară bestială și periculoasă.

În cele naționale suntem legați de mâni și de picioare, nu ne mai putem mișca, nu mai putem striga. A mai rămas acum să se începă intrigele și în contra averilor noastre private ca scutul ultim al libertății individuale.

Se aud chiar și ađi dese glasuri din popor, că fericirea, ce i-a creat-o stăpânirea ungerescă, e mai rea și mai amară ca iobăgia dinainte de 1848. Dér n'a esistat iobăgia, n'a esistat sclăviă mai grea de când e lumea, de cum ar fi sclăvia, la care ar dori să ne ducă despoții stăpânitori de astăđi, decât timpul și împrejurările i-ar ierta.

Din fericire însă, Dumnezeu n'a lăsat să crească córnela boilor până la ceriu. Nu vor mai puté crește nici córnela adversarilor noștri, căci au ajuns maximul, peste care nu se pôte trece. Acest maxim îl indică manifestațiile de nemulțămire a tuturor popórelor asuprite ale acestei monarhii, cari nici-odată pôte n'au răsunit atât de puternic ca acum.

Compromis — zădărnicit.

Am arătat ieri starea incurcată în care a ajuns guvernul în urma opozițiunii, ce-i face în cameră partida estremă a kossuthiștilor față de provisorialul pactului.

Ministrul Banffy vedându-se ajuns la punctul cel mai critic, a încercat într'adevăr să capaciteze pe kossuthiști, și să între cu ei în tratări. Spre scopul acesta a autorizat pe președintele camerei Desideriu Szilagyî să tracteze cu doi dintre corifeii partidei independente și dela 48.

Desideriu Szilagyî, urmând autorizației primite, a prezentat malcontentilor nise modificări în proiectul provisorialului, dintre cari cea mai principală e, că decât până la finea anului 1898 nu se va puté incheia pactul cu Austria, atunci Ungaria să-și ia de basă principiul teritoriului vamal independent în regularea afacerilor sale comerciale.

Acésta modificare în proiect, spuneau foile apropiate de guvern, a fost primită la început de corifeii partidei. În urmă însă au abandonat-o — și astfel de-oamdată compromisul a rămas zădărnicit.

Cu totul altfel însă este informat „Egyetértés”, organul partidei extreme. În numărul séu dela 22 Decembrie, ce l'am primit ađi, declară espres, că între guvern și partida independentă și dela 48 nu s'a făcut nici un compromis, și toate soirile celorlalte foi privitoare la acésta, sunt nebasate. Guvernul — dice „E-és” — nu este aplecat a primi punctul de vedere al partidei independente, ér partida nu va părăsi punctul séu de vedere principiar și legal.

Acest punct de vedere principiar al partidei este, ca teritoriul vamal independent și banca națională maghiară, să nu se declare numai din punct de vedere al dreptului, ci să se declare espres și în lege la 1 Ianuarie 1898.

Același diar spune, că ministrul de finanțe Bela Lukács a fost alaltăieri în au-

diență la Majestatea Sa, făcând raport despre mult pomenita ordinațiune ministerială. Monarhul însă, nu și-a dat consimțământul, ca guvernul să stabilizească status quo prin ordinațiune, ci numai la aceea s'a învoit, ca guvernul să dispună. Că în ce stă acésta dispunere, nu se pôte sci.

Din toate acestea apare dér, că lucrurile sunt grozav de incurcate. Unii suspin, că s'a făcut compromis, alții desmintește acésta. Adevărul asupra situației va ieși la ivelă în curând.

Representanții sași și români din Orăștiă în contra maghiarizării.

Din Orăștiă se anunță, că în adunarea de alaltăieri, 21 Decembrie n., a reprezentanții orășenesci, s'a pus în discuțiune proiectul de lege pentru maghiarizarea numelor comunelor. Membrii sași și români au luptat împreună, combatând proiectul, ér Ungurii rămași în minoritate au părăsit demonstrativ sala adunării. S'a hotărât a se trimite în numele orașului o deputațiune la monarch pentru a cere să nu sancționeze proiectul.

Retragerea unui ministru. Se dá ca sigura scirea, că br. Samuel Josika, ministru unguresc pe lângă Majestatea Sa, se va retrage dela acest post din motive sanitare. Se susține, că locul lui îl va ocupa contele Iuliu Szapáry, fost odinioară ministru-președinte.

Convocarea dietelor provinciale din Austria.

Din Viena se anunță, că fôia oficială va publica ađi ori mâne patentele împărătesol prin cari se vor deschide dietele provinciale din Austria. Dieta Austriei-de-jos se va deschide în 28 Decembrie, celelalte diete provinciale numai în Ianuarie. Dieta din Praga se va deschide în 10 Ianuarie. Se susține, că deputații germani vor demonstra prin absența lor dela desbaterile dietei.

Germania și Rusia. O scire telegrafică din Viena spune, că ocuparea portului Arthur de către Ruși a făcut mare surprindere în cercurile berlinese. Cu toate declarațiile oficiose, că Germania n'ar fi fost de loc surprinsă de acésta pășire a Rusiei, totuși e mai mult ca neindoios, că diplomația germană s'a simțit rău impresionată la scirea despre ocuparea aceluia însemnat punct al Chinei. E foarte bătător la ochi, că tocmai pe când se bucină înțelegerea Germaniei și Rusiei într'o cestiune de mare însemnătate universală, împératul Wilhelm lasă să se construiescă nouă fortificații la frontiera Rusiei. E mai mult ca sigur, dice depeșa din Viena, că ocuparea portului Arthur va pricinui incurcături mari diplomatice, deóre-ce nici Franța nu privește cu ochi buni atitudinea Germaniei în China.

O constatare tristă.

Sub titlul „Abonenții restanțieri” publică d-l Dr. At. M. Marienescu un articol în „Familia” nr. 48 dela 12 Decembrie.

La început d-l Marienescu dice, că pricina, care l'a îndemnat să-și ridice cuvântul, este starea tristă a literaturii române; vré deci să atingă

simțul de datorință al aceluia Român, care se numără între inteligenții serioși și culți și care se simte om corect.

Arată apoi, că în Oradea-mare apăreau într'un timp trei foi române literare, dintre cari două apar și astăđi. „Familia”, fôia literară și beletristică destinată pentru aprôpe 3 milioane de Români de dincóce de Carpați, și în deosebi pentru cultivarea femeii române, are în tot anul pagubă de aprôpe 400 fl., pentru-că o mulțime de abonenți, cari au cerut fôia, nu plătesc prețul întreg, ori nici decăt. Din protocoalele redacțiunii s'a convins, că restanțele de abonament de pe mai mulți ani se ridică la mii de florini.

„Fôia literară”, redactată de d-na Lucreția Suciu m. Rudow, a fost silită să apună deja cu numărul din 30 Noembrie, pentru-că cei mai mulți abonenți n'au plătit. Din 430 abonenți au plătit numai 210, ér 220 au rămas datorți cu câte 3 fl., va să dice o pierdere de 660 fl. în 9 luni de țile.

„Vulturul” d-lui Iustin Ardelean de asemenea are neplăcerea de a socoti restanțele dela începutul aparițiunii sale până ađi peste 2000 fl.

După-ce constată acestea, d-l Dr. At. M. Marienescu intrăbă, că ce fel de public cetitor are poporul român, când între ómenii lui cu carte se află și de aceia, cari datoresc multe mii de florini, ca abonament la țiare?

Apoi continuând dice:

Eu cu mintea mea nu pot cuprinde, că e cu puțință, ca între Români să fiă și astfel de ómeni, cari cer și primesc fôia pe credit și apoi nu plătesc. Eu mă mir, că atunci, când în totă săptămâna vine acasă număr nou de fôia, și abonantul pe credit se face atent, nu i-se roșese fața? nu îl genéză, ca în mâna muerii séu a feței să deé fôia cea neplătită?

Și ce e mai dureros, că după cum am văđut din protocoalele restanțierilor, o parte mare din acești restanțieri sunt ómeni dintre Români avuți! sunt ómeni, cari în cauze naționale sunt cu gura mare, cari în societatea română se îndesă tot în frunte; — o parte sunt cu venite destule, și o parte proști, cărora le-a strigat poetul: — în frunte!

Dér dela cine să aștepte poporul nostru sprijinire în cultură, literații întru edarea foilor și cărților românești, decât dela inteligenți și cei avuți, séu cei cu venite destule, pentru-că aceștia pot sprijini! Eh! dér decât în aceștia lipsese inima cu simțul de datorință, lipsese capul cu spiritul național?

Acest păcat moral, care se vede, că începe de a duce la depravare publică, nu se mai pôte ierta nimănui, carele între Români cere să stée totdeauna în frunte. Să vină odată timpul, ca să ne cunoșcem mai bine, și fiind-că cu astfel de ómeni nu putem aduna, nu putem zidi, să-i mănăm din cale.

De câte-ori am fost și eu în societăți române de petrecere, și de câte-ori am cetit prin jurnalele noastre, că la petreceri și la toaste mulți inteligenți români au gura plină de vorbe entusiastice pentru cauzele

conspire și să ia armele în trecut, în prezent și pe viitor nu va mai fi nevoie de așa ceva.

Afirmarea dreptului la viață și susținerea acestei afirmațiuni prin mijloacele mai pacifice, e de ajuns ca să triumfe naționalitatea apăsată.

Singurii, cari nu înțeleg această și o combat prin amenințări, închisori și ordonanțe polițienesci, sunt Ungurii.

An uitat bieții omeni, că ideea pe care ei o combat cu mijloace așa de ridicole, a înfrânt puterea celor mai mari imperii din lume.

China în comerțul lumii.

Aom, că în presă și în lumea politică și diplomatică s'a ridicat pe neașteptate chestiunea împărțirii Chinei, oredem a fi de interes să reproducem aici părerile unui diplomat străin, cunosător al raporturilor politice comerciale, asupra comerțului ce-l face China cu Europa și cu celelalte continente.

Abia este stat în Europa — ție diplomatul din vorbă — care să nu aibă legătură comercială intensivă cu China. Tote statele, cari au putut, și-au dat silința să-și asigure câte-un punct pe corpul colosului Chinez, de unde să reguleze comerțul între imperiul chinez și țera lui proprie.

Indată ce China a fost deschisă comerțanților europeni, ea a permis ca în 19 orașe chineze litorale să se colonizeze europeni și să facă comerț. În anul trecut mai mult de 20,000 corăbii englezesol au circuit în aceste orașe cu porturi, transportând acolo fabricate, englezesol și exportând produse chineze în toate părțile lumii.

Ca în multe altele, așa și aici Englezii monopolizează comerțul; tea chineză, opiu și mătasea ajung în țările Europei aproape numai prin comerțanții englesi. Comerțul celorlalte țări europene cu China este mult mai bagatel. Anul trecut, de pildă, Franca a trimis acolo abia 174 năi cu fabricate franceze; Germania, ocupând ceva mai mult teren a transportat 2140 năi cu produse chineze în Europa. În privința acosta numai Germania concurează mai puternic pe Anglia.

De aici urmază, că din comerțul cu China folosul cel mai uriaș intră în buzunarele Englezilor și publicul consumator european plătește sume fabuloase pentru acele produse și fabricate, cari în China se pot căpăta cu prețuri de nimic.

În orașele de port chineze se sporesc ca bureții casele, cari fac afaceri comerciale cu străinătatea. Anul trecut trăiau în aceste orașe 10,000 de europeni și au înființat 537 case de esport. Partea cea mai mare din acestea, 345 cad pe Anglia, ăr restul se împarte între celelalte țări europene — Austro-Ungaria n'are decât 4 astfel de case.

China este o țară estra-ordinar de productivă. Locuitorii ei produc mai mult decât pot consuma, și ce e mai principal, Chinezii produc astfel de articole, pe cari consumatorii europeni în mare parte nu le pot procura decât din China.

Diplomații vesteso și diarele sorii, că împărțirea Chinei se apropie. Franca, Germania, Rusia și Japonia s'au îngrijit să-și primescă partea lor din pradă. Anglia are deja ocupate mai multe puncte pe litoralul chinez înființat, și de sigur, că și în noua orisă își va mai asigura câte-va puncte nouă. Spania și Portugalia au colonizat încă de vécurs câte-va orașe chineze.

Așa dăr, dintre statele, cari fac comerț maritim — afară de Italia, care, pe cum se aude, încă va căpăta prin intervenirea Germaniei un oraș cu port — singur Austro-Ungaria este, care n'are absolut nici un punct comercial în China. Ea trebuie dăr să și-l câștige, decât vră să nu rămână îndărătul celorlalte state. Acosta cu atât mai vartos, că ea n'are ce căuta nici în America, nici în Africa și nici în Australia.

ULTIME SCIRI.

Arad, 23 Decembrie. (Telegramă part. a „Gaz. Trans.“) Contra opririi adunării, ce a fost convocată pe astăzi aici, convocatorii au înaintat răspuns telegrafic la ministru. *Ministrul însă a răspuns, tot pe cale telegrafică, că nu poate schimba decusul de oprire al primarului.*

Arad, 23 Decembrie. (Telegramă part. a „Gaz. Trans.“) Oprită fiind adunarea, publicul în număr cam de o mie s'a prezentat în corpore la P. S. Sa Episcopul *Mejiamu*. Aici Dr. V. Lucaciu mulțami P. S. Sale pentru energica intervenire contra proiectului de maghiarisarea numelor de comune, în camera magnaților.

Episcopul mulțamind pentru iubirea dovedită și de astăzi, adauge, că având deplină credință în Dumnezeu, se vor realiza toate dorințele noastre juste.

Dela episcopiă alegătorii au mers la biserica catedrală, unde s'a oficiat Doxologia pentru Majestatea Sa.

Budapesta, 22 Decembrie. În ședința de azi a camerei deputaților, ministrul-președinte Banffy a făcut declarații foarte importante. Indată la început Banffy declară, că nu primesce proiectul de rezoluțiune propus de partida extremă, care ar face imposibilă situația de față la începutul anului 1898. Primesce însă proiectul lui Enyedi, care cere să se facă studii și să se caute și publice date referitor la teritoriul vamal independent. Guvernul, țise ministrul-președinte, decât va vedea, că e de lipsă, atunci va regula teritoriul vamal deosebit pe baza § 68 din art. de lege XII din 1867.

Ministrul țise apoi, că decât opoziția kossuthistă va continua cu atitudinea ei provocătoare și contrară proiectului său, atunci guvernul, în conștiința răspunderii, ce are, nu va întârzi a-și face datoria în interesul țării. *Guvernul voesce cu orice preț să asigure inviolabilitatea dreptului public al țării și interesele ei economice încă pe un an.*

În fine declară, că guvernul stă pe baza afacerilor comune și voesce o *cohesiune și mai strinsă* între cele două părți ale monarhiei. „Nu servesc decât regelui meu și națiunii mele“, încheie ministrul Banffy.

Camera a luat vacanța până după Crăciun.

Constantinopol, 22 Decembrie. În cercurile de aici se ventilază scirea, că toate puterile sunt invoite asupra numirii lui *Petrović* Boro, de guvernator suprem în Creta. Petrović este montenegrean.

Londra, 22 Decembrie. Din Sanghai se anunță, că Rușii au în Port-Arthur deja 6 corăbii. Flota englesă demonstrează pe dinaintea Chew-ului.

Anglia e hotărâtă a nu lăsa să i-se slăbescă pozițiunile ce le are pe litoralul Chinei de sute de ani, ci și le va apăra contra a oricel influențe europene.

DIVERSE.

Cum a devenit Sânta Borbola hramul artileriei? Nu de mult o fôia din străinătate a publicat în foiața sa o interesantă legendă, cum a devenit Sânta Borbola hramul artileriei. După cum spune legenda, cam prin véoul al 5-lea a trăit în orașul Bona din Africa un ostaș roman cu numele Nazzalius Alypius, care timp îndelungat s'a ocupat cu pyrotechnia. Intr'o ții succese acestuia de-a inventa un fel de praf de pușcă esplosiv. Borbola, fiica lui Alypius, încă a ajutat tatălui său în lucrarea sa, ba se țice, că la amintita invențiune și fata are mare merit. Borbola era foarte frumoasă și, afară de acosta, înțeleptă

și de spirit, așa că avu foarte mulți petitori. Dăr ea a respins pe petitori și în urma acosta a intrat în claustrul Perpetua, unde a dus o viață evlavioasă. Se întâmplă însă, că în anul 430, barbarii spanioli au asediat Bona, și Alypius dimpreună cu fiica sa Borbola a luat parte activă la apărarea orașului. Barbarii însă, ca să nimicescă prin oimă orașul asediat, deore-oe altoum n'au putut, au aruncat mii de cadavre în șanțurile din jurul zidurilor, ce încunjurau orașul. Alypius și fiica sa însă aveau în nise vase un fel de fluid, cu care stropiau cadavrele, ca să nu răspândescă putre. Când acel fluid ajungea pe pământ, numai decât se aprindea, și cadavrele erau consumate de flăcări. Mai târziu Alypius a fost lovit de o săgétă și a murit, rămânând fiica sa singură conducătoare. În sfârșit, la 25 August 431, barbarilor le succese a ocupa orașul Bona, ăr claustrul Perpetua, unde se afla Borbola și celelalte oălgărite, a fost aruncat în aer.

Cartea de bucate a împăratului Chinei. Pe când Germania trimite în China corăbii de răboiu, pe atunci în Berlin se pregătesce pentru împăratul Chinei o carte de bucate. Omul, care se ocupă cu acest lucru, e d-l Schaurte, proprietarul unui otel din Berlin. Cartea indată ce va fi tradusă în limba chineză, se va espeda la Peking. — Nu cumva Germania de aceea și-a trimis soldați la China, ca să-i arete împăratului cum se pregătesc mâncările?

Cum a fost inventat balonul? De n'ar fi existat „orinolinul“, de care astăzi omenii modei moderne vorbesc cu așa mare dispreț, abia cred, că am avé azi balon. Lucrul se pare cam curios, dăr este adevărat, cel puțin așa serie o fôie berlineză, care publică povestea invențiunii balonului astfel: O femeie din Paris, a spălat într'o dinesece rochii, „orinoline“, după cum era moda pe atunci, și ea se se usca mai iute le-a pus de-asupra cuptorului, cum e datina și azi la țeranii noștri. În cuptor era focul bun, și aerul dintră cuptor și rochii tot mai tare se comprima, când de-odată „orinolinela“ începură a se umfla ridicându-se în aer. Biata femeie, creșd că-i necuratul de frică a amețit și vecinii, cari veniră în ajutorul ei, de asemenea erau aproape să leșine și ei de frică. Numai un om se uita cu mult interes la fenomenul neobișnuit, și acel om a fost fabricantul de hârtie Montgolfier, căruia numai decât îi veni ideea să inventeze balonul, ceea-ce și făcu. Acosta e povestea invențiunii balonului!

Statistica bătrânilor. Diarul „Scientific american“ dă o statistică așa dișilor unchiași bătrâni de o sută de ani, cari ar trăi actualmente. Germania n'ar număra decât 78 locuitori, cari au mai mult de o sută de ani, pentru Franca, cifra atinge 213, și în Spania cu o populațiune de 18 milioane (pe când în Franca e de 40, ăr în Germania de 55) ar fi 410 centenari. Pentru celelalte oifrele sunt: Englitera 146; Irlanda 578; Scoția 46; Danemarca 2; Belgia 6; Svedia 18; Norvegia 23; Elveția n'are bătrâni de o sută ani, se găsesc însă mai mulți bătrâni în regiunea așa de turburată a Balcanilor. Astfel se găsesc 578 în Serbia, 1.084 în România (1), 3.883 în Bulgaria. În 1890 se găsesc în Serbia: 290 persoane dela 106 până la 115 ani, 123 de 115 până la 125 ani, 18 de 126 până la 135 și chiar 3 de 135 până la 140 ani. Tot după diarul „Scientific“, longevitatea cea mai mare (viața cea mai lungă) ar fi atins-o în acest moment, un Rus, în vârstă de 160 ani, după care ar veni imediat un Negru african numit Bruno Cotsim, locuitor în Buenos-Ayres, și care are deja 150 ani! E adevărat că Rusia posedă încă un anume Kustrim, vistică moscovit, aspirant la culmea longevității, în vârstă de 140 ani și o femeie de 130.

Secretele frumșeții. Pentru oricare femeie frumșeții nu e lucru puțin. Nu este de-ajuns ca o femeie să fiă cu suflet și caracter curat, dăr trebuie să aibă și un exterior frumos. Fiă-care femeie trebuie să se

silescă într'acolo, ca să prospicieze cât mai bine, aceste sunt ideile unei dame engleze, doctor în medicină, sulate într'un articol interesant despre frumșeții femeii. D-șora Dr. țice, că decât o femeie ob'ar decât nici n'ar avé inimă, un stomac sănătos, la tot casul, trebuie să aibă. Acosta însă nu însămnă, ca o femeie să-și uite cu totul de bărbați, țice d-șora Dr, oi să nu se supere din cauza lor și să se mângăe cu aceea, ce nu se poate schimba.

Nu este de lipsă a te arăta oătră de-aprôpele un fel de compătimire sgomotosă, de multe ori e mai mângăetor pentru inima celui ce suferă, o privire suridătoare plină de iubire adevărată, decât lacrimile. Cel mai estin mijloc al frumșeții e surisul, care pentru tinerime e semnul bucuriei și al ferioarei. Despre modul cum trebuie grijită frumșeții, d-șora Dr. recomandă o nutriție cât se poate de dietetică. Între mâncări, mai bună e carnea de vită nu de tot friptă. Acosta întăresce musculatura și dă pielei fineță. Consumarea prea multă de cafea neagră, ceaiu său ciocolată strică frumșeții pielei. Mijlocul cel mai bun, care face pielea fină și frumșă, este zărul prospăt și dulce. Merele bune încă au mare influință asupra curățirii sângelui și a frumșeții și ou deosebire oăud acele se consumă sêra înainte de culcare și dimineața înainte de dejun. În fine d-șora englesă mai recomandă: băi calde oăt mai des, somn mult, aer curat în locuință. Aceste sunt condițiunile principale pentru a grijă frumșeții.

Literatură.

A apărut „Istoria Impăratului Traian și a contemporanilor săi“ de Dr. *Hein. Francke*, traducere autorizată de *P. Broșteanu*. Brașov 1897. Edițiura traducătorului. Prețul unui exemplar în legătură de lux, foarte frumșă fl. 5 v. a. Se poate procura în fiă-care librăriei său de-adreptul la editorul: *P. Broșteanu, Brașov* (Strada gării No. 45).

Domnii restanțierii, precum și acei domni, cari au primit opul și nu l'au înapoiat, sunt cu tătă stima rugați, să binevoiască a achita sumele restante, observând, că *sumele nenchitate până la finea anului st. n. se vor da publicității.*

Cu tătă stima

P. Broșteanu,

(Brașov str. gării 46).

În *Tipografia archidieceșană* din Sibiu a apărut o mică, dăr pretioasă broșură, intitulată: *Alexandru Roman, 1826—1897*. Material pentru biografia și activitatea lui, de *Ilie Dimurescu*. În acostă broșură aflăm o frumșă colecțiune de date biografice din viața regretatului *Alex. Roman*. Autorul pseudonim al broșurei este, se vede, bun cunosător al vieții lui *Roman*, ale cărnia suferințe de prin închisורהa Vațului etc. le descrie amănunțit, aducând date foarte de interes.

Tot în *Tipografia Archidieceșană* din Sibiu a apărut: „Un vis“, narațiune din viața unui preot, de *Gavril Hango*, preot ortodox român, redactor. Cartea e dedicată de autor neuitatei sale soții *Florica* n. *Cupșa* și fiicei sale *Victoria*, ambele răposate în 1893. — Prețul 20 or. (prin poștă 23 or.)

A apărut „Școala Modernă“ Nr. 13 și 14 de sub direcția d-lui *A. Lupu-Antonescu*, cu următorul sumar: *Experiența altor popore de I. Găvănescu*. — *Reforma învățământului secundar*: I. *Proiectul d-lui Haret* de I. Ciocărele; II. *O lancună regretabilă* de *Valeriu Hulubei*; III. *O părere asupra noiei organizații a învățământului secundar* de *Al. Nicolau*; IV. *Asupra anteproiectului de Dem. George Bunescu*, V. *Alte Opinii* din *S. M. Revisorii școlari* de *G. Constantin* și *Rim*. *Inspeccii ministeriale* de *S. M.* — *Importanța și metoda învățământului științelor fizico chimice în cursul secundar* de *G. C. Atanasin*. — *Desemnul în școle de Colnic*. — *Noua programă a învățământului primar* de *S. M.* — *Măsuri igienice* de *M.* — *Aritmetrul și Aritmetica* de un *Institutor*. — *Publicațiuni*. — *Cărți*, — *Anunțuri*.

In editura librăriei H. Zeidner din Braşov a apărut: „Istoria patriei și elemente din Istoria universală, tractată după metoda biografică, în două cursuri concepute pentru școlile populare române, de Ion Daviu“. Cartea este aprobată atât din partea ministerului, cât și din partea consistoriilor noastre dela Sibiu, Arad, Caran sebeș etc. Prețul 25 cr. (prin poștă 28 cr.) In text se află portretele a vre-o 45 de regi și bărbați de stat. E tipărită foarte legibil și curat. Cât pentru valoarea internă a cărții, vorbesc credem îndăjuns, pe lângă numele bine cunoscut al autorului, și împrejurarea, că acesta este a patra edițiune.

In institutul de editură Ralian și Ignat Samitca din Craiova au apărut tocmai acum două opuri foarte de valoare. Unul din aceste opuri este a se datori cunoscutului nostru pedagog, d-l M. Strajanu, profesor de limba română și de filosofie la liceul „Carol I“ din Craiova. Sub titlul: „Cestiuni literare și pedagogice“ d-sa a dat la lumină un voluminos op, în care se cuprinde o serie de studii aprofundate din domeniul artei și literaturii, dintre care parte mare au fost publicate și în „Convorbiri literare“. Etă capitulele, de care se tractează în acest op: Principiul artei; Realismul și idealismul în literatura contemporană: Estetica școlii parnariene, Caracteristica poeziei timpului nostru; Poezia primitivă (Rigveda); Basmele; Ce este poezia? care este influența ei morală și misiunea ei în zilele noastre? Un exemplu de prelucrarea poeziei populare (Isprăvile lui Păcală de P. Dulfu); Despre Dante; Despre educațiunea de sine însuși; Importanța elementului moral și estetic în educațiune. — Opu se estinde pe 323 pag. și costă 3 lei (pentru Austro-Ungaria 1 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto.)

Al doilea op de valoare apărut în editura aceleiași institut este: „Manual de gimnastică“ pentru învățători, institutori, elevii și elevele școlilor preparandiale, pentru elevii gimnasiilor, seminariilor etc., de Mihail I. Ionescu, institutor în Focșani. Acest curs, atât prin întinderea și sistematizarea cuprinsului, cât și prin numeroasele sale ilustrațiuni, în număr de 151, e singurul curs complet de gimnastică în limba română. Conține o parte teoretică; care arată importanța și scopul gimnasticii, descrierea membrilor, metoda, reguli, igienice, comande etc., apoi vine partea practică cu diferitele soiuri de exerciții. La fine vre-o 60 de jocuri gimnastice diferite cu descrierea amănunțită a lor. Un exemplar, în mărime de 241 pag., costă 2 lei 50 bani (pentru Austro-Ungaria 1 fl. 25 cr., trimis prin poștă 1 fl. 30 cr.) — Pentru înlesnire ambele opuri se pot procura de-a dreptul și prin administrația „Gazetei Transilvaniei“.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Decembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	121.50
Renta de corone ung. 4%	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonuri rurale ungare 4%	96.96
Bonuri rurale croate-slavone	—
Imprum. ung. cu premii	152.50
Lozuri pentru reg. Tisei și Segedin.	139.—
Renta de argint austr.	102.—
Renta de hârtie austr.	101.85
Renta de aur austr.	121.60
Lozuri din 1860	142.75
Acți de-ale Bancoei austro-ungară.	938.—
Acți de-ale Bancoei ung. de credit.	377.—
Acți de-ale Bancoei austr. de credit.	349.90
Napoleonori	9 53 1/2
Mărci imperiale germane	58.95
London vista	120.05
Paris vista	47.57 1/2
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene.	44.50

Proprietar: **Dr. Aurel Muresianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieței Braşov

Din 23 Decembrie 1897.

Banota rom. Cump.	9.49	Vënd.	9.51
Argint român. Cump.	9.45	Vënd.	9.48
Napoleonori. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeai Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127.75	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.60	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Seris. fono. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Nr. 7099—1897

Publicațiune!

De ore-ce în fiă-care an se împarte între soldați cu serviciul militar prestat la armata permanentă séu honveđi, o parte din venitul fundațiunii „principelui Schwarzenberg-Grüner“, de aceea se provocă toți acei soldați cu serviciul militar prestat, dela sergenți-majori în jos, cari sunt născuți în comitatul Braşov séu aparțin acestui comitat și cari au dreptu de a fi împărțiși din această fundațiune, de a-și ascerne subscrisului căpitanat petițiunile de ajutorare până în 25 Decembrie a. c., cu atât mai mult, de ore-ce petițiunile ascernute după acest termin se vor respinge.

Braşov, 13 Decembrie 1897.

1449,3—3. **Căpitanatul oraşenesc.**

Nr. 7082—1897.

PUBLICAȚIUNE!

La un căne ucis în 2 a. c., care a mușcat și pe un om, s'a constatat, pe baza obducțiunii făcute, suspiciunea, că cănele a fost turbat.

In sensul §. 68 al art. de lege VII din 1888 se dispune de ziua de ađi pe teritoriul oraşenesc o contumație de 40 zile în sensul §. 6 al statutului pentru căni; se dispune mai departe, ca căni, cari umblă pe strade cu botnița, să se porțe totdeodată și de fringhie, pe când căni menii pentru pădirea casei sunt de a se ține legați.

Acei indiviđi, cari nu observă dispozițiunile acestei publicațiunii, se pedepsesc conform § 154 al art. de lege VII din 1888 cu o pedepsă până la 100 fl., pe când căni, cari umblă liber se vor prinde, în sensul § 108 al ordinațiunii la amintitul art. de lege, de cătră călăul oraşenesc și se vor ucide.

Braşov, 14 Decembrie 1897.

1449,3—3. **Căpitanatul oraşenesc.**

Nr. 19092—897.

Publicațiune

In urma ordinațiunii d-lui subcomite Dr. Friedric Jekel din 1 Decembrie a. c. Nr. 22673—1897 se escrie concurs, pentru ocuparea unui post vacant de concipist la acest magistrat.

Leafa anuală: 600 fl.; bani de locuință: 100 fl.; și quinquenaliile statutarice.

Mai departe este de a se ocupa un post de practicant în concept.

Leafa anuală: 500 fl.; bani de locuință: 100 fl.; și quinquenaliile statutarice.

Reflectanții la aceste posturi au de a-și ascerne până la 1 Februarie 1898 la 12 ore la prânz acestui magistrat, petițiunile instruite cu atestatul de moralitate, cu documintele asupra cunoscerei limbei ungare, germane și române și cu testimoniile asupra absolvării studiilor juridice, judiciale și științifice de stat.

Competenții se deobligă, ca în decursul a 2 ani se depună examenul de stat, asupra științelor de stat.

Braşov, 11 Decembrie 1897.

1449,3—3 **Magistratul oraşenesc.**

Prima lăcătușerie română în Braşov.

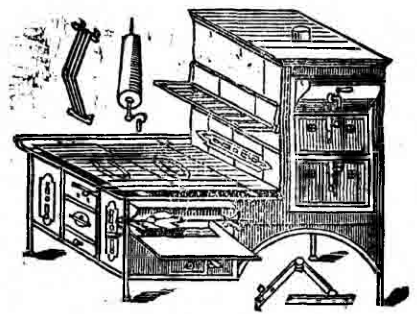
EUGEN PRECUP

Braşov, Valea lată Nr. 2.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința p. t. public român, că am deschis aici în Braşov, Valea Lată Nr. 2, casele Eichberger

un atelier complet de lăcătușerie artistică și de construcție,

în care voi confecționa tot-felul de lucrări, ce cad în bransa acésta, anume: mașini de gătit bucate (Sparherd), sobe, grilagiuri, tot-felul de ferărie pentru clădiri, conducte de apă, telefoane, sonerii, tot-felul de reparatură și altele.

Rog deci pe on. public, ca în ori-ce lucrare, ce cade în sfera măestriei mele, să binevoască a-mi da tot sprijinul și a se adresa cu încredere la subscrisul.

Lucrul meu va fi prompt, solid și cu prețurile cele mai moderate.

Braşov, Decembrie 1897.

EUGEN PRECUP,

primul lăcătuș român artistic și de construcție în Braşov.

4—12, 1440

Conducte de apă și telefoane.

Ferărie pentru clădiri.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii, Braşov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce esistă de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuesc toate lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mătase, pluș, pânză etc. esecutând cât se pôte de bine și de esact.

Având lucrători de toate specia escelent pregătiți, acésta legătoria de cărți pôte se esecute inte și foarte ieftin tot ce se pôte cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în toate esecutiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acésta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,

legător de cărți,

Strada porții Nr. 22.

20—0

Cele mai bune, mai solide și mai ieftine

Cele mai bune, mai solide și mai ieftine

Strada porții Nr. 22

A V I S!

Prenumerățiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa amurit și să arate și posta ultimă. Administraț. „Gaz. Trans.“